

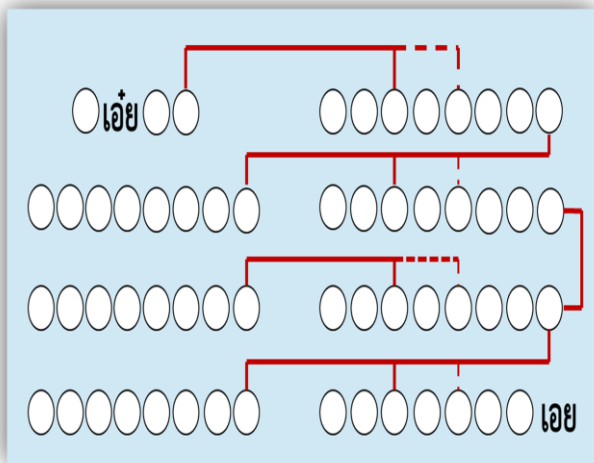
ใบความรู้
เรื่อง กลอนดอกสร้อย
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

✚ กลอนดอกสร้อย

คือ บทร้อยกรองชนิดหนึ่งที่ปรากฏในวรรณคดีไทยมาช้านาน มีลักษณะการแต่งเหมือนกับกลอนสุภาพและกลอนสักวาทุกประการ แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการขับร้อง วรรณคดีที่แต่งด้วยกลอนดอกสร้อย ได้แก่ กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า

✚ ลักษณะของกลอนดอกสร้อย

๑. มีการสัมผัสบังคับเหมือนกลอนสุภาพทุกประการ
๒. บทหนึ่งมี ๔ คำกลอน หรือ ๘ วรรค
  - วรรคที่ ๑ เรียกว่า วรรคสดับ
  - วรรคที่ ๒ เรียกว่า วรรครีบ
  - วรรคที่ ๓ เรียกว่า วรรครอง
  - วรรคที่ ๔ เรียกว่า วรรคส่ง
๓. แต่ละวรรคใช้คำ ๖ - ๘ คำ แต่วรรคแรกจะมี ๔ คำ
๔. คำที่ ๒ ของวรรคแรกใช้คำว่า “เอ๋ย” ส่วนคำสุดท้ายของบทคือวรรคที่ ๘ ใช้คำว่า “เอ๋ย”

แผนผังฉันทลักษณ์กลอนดอกสร้อย

✚ การสัมผัสบังคับ

๑. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๒
๒. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
๓. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๕ ของวรรคที่ ๔
๔. สัมผัสระหว่างบทคือ คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๖

✚ เสียงวรรณยุกต์ท้ายคำแต่ละวรรค

๑. คำสุดท้ายวรรคที่ ๑ ใช้ได้ทั้ง ๕ เสียงแต่ไม่นิยมเสียงสามัญ
๒. คำสุดท้ายวรรคที่ ๒ นิยมใช้เสียงจัตวา
๓. คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ และวรรคที่ ๔ นิยมใช้เสียงสามัญ

ตัวอย่างบทประพันธ์

แมวเอ๋ยแมวเหมียว

รูปร่างประเปรี้ยวเป็นหน้าหงา

ร้องเรียก เหมียว เหมียว เดียวก็มา

เคล้าแข้งเคล้าขาน่าเอ็นดู

รู้จักเอารักเข้าต่อตั้ง

คำ คำ ชำนั่งระวังหนู

ควรนับว่ามันกตัญญู

คอยดูอย่างไวใส่ใจเอ๋ย

(นายทัด เปรี้ยว : แมวเหมียว)